

Fakta om Sikker Kirurgi

Baggrund

Initiativet "Safe Surgery Saves Lives" (Sikker Kirurgi) er i 2008 lanceret af The World Alliance for Patient Safety - en del af World Health Organization (WHO) - som led i organisationens bestræbelser for at reducere antallet af dødsfald og komplikationer i forbindelse med operationer verden over (1).

Det centrale i Sikker Kirurgi er en tjekliste, der skal anvendes i tre afgrænsede faser i forbindelse med operationen: 1) Tjek ind (før anæstesi), 2) Time out (før det kirurgiske indgreb påbegyndes) og Tjek ud (før patienten forlader operationsstuen). Ud over at sikre, at de væsentlige sikkerhedstjek bliver husket, medvirker tjeklisten også til at sikre god kommunikation internt blandt medlemmerne af operationsteamet. WHO's tjekliste indeholder 19 elementer, men kan tilpasses de enkelte afdelingers behov. Modellen er bl.a. kendt fra luftfarten, hvor besætningen på et fly gennemgår en tjekliste før take-off.

Nyeste viden

Ved afprøvning af tjeklisten ved ca. 4000 operationer på otte hospitaler verden over er det dokumenteret, at både dødelighed og komplikationer blev reduceret signifikant, svarende til næsten halvering af dødeligheden og reduktion af alvorlige komplikationer med 35 % (2).

Det er tidligere vist, at anvendelse af tjeklister i forbindelse med kirurgiske indgreb, som led i operationsteamets gensidige informationsudveksling – *surgical briefing* – kan reducere komplikationer og utilsigtede hændelser. Tjeklister forbedrer generelt kommunikationen og samarbejdet mellem operationsteamets medlemmer (3).

Ultimo 2009 har tre danske sygehuse indført WHO's Sikker Kirurgi Tjekliste på deres kirurgiske afdelinger: Hvidovre, Kalundborg og Næstved. Sygehusene har efter en indledende fase opnået tæt ved 100 % compliance, dvs. at hele tjeklisten er gennemgået hos alle patienter, der opereres. Dette kræver en meget målbevidst og konsekvent indsats hos det involverede personale, der primært omfatter kirurger, operationssygeplejersker, anæstesisygeplejersker og anæstesilæger.

Flere regioner har truffet beslutning om, at tjeklisten skal indføres på de opererende afdelinger i løbet af 2010.

Lovgivning

Fra 2006 har Sundhedsstyrelsen stillet krav om, at operationsteamet gennemgår "De fem trin" før kirurgiske indgreb, med henblik på forebyggelse af såkaldte forvekslingsindgreb (4). Alle elementer i "De fem trin" indgår i Sikker Kirurgi. Sikker Kirurgi har imidlertid et bredere sigte, idet strategien ud over forvekslinger også skal forebygge komplikationer ved operation, anæstesi og i den postoperative fase generelt. Også Den Danske Kvalitetsmodel stiller krav om kirurgisk briefing.

Det kan man gøre

Dansk Selskab for Patientsikkerhed støtter WHO's initiativ og har sammen med Danske Regioner oversat og bearbejdet WHO's manual til tjeklisten, der sammen med andet materiale findes på Selskabets hjemmeside www.patientsikkerhed.dk. Materialet indeholder bl.a. en "Kom-i-gang-med-Sikker-Kirurgi"-vejledning med praktiske anvisninger til de personer og afdelinger, der vil indføre tjeklisten på deres afdeling.

Mere viden

- 1) www.who.int/patientsafety/safesurgery - her findes omfattende dokumentation og baggrundsmateriale.
- 2) Haynes AB m.fl. A Surgical Checklist to Reduce Morbidity and Mortality in a Global Population New Engl J Med 2009;360:491-499.
- 3) Maria Thorsson & Charlotta Törnqvist: Steget före - Checklista som säkerhetskontroll för patienter inom den perioperativa vården
http://www.patientforsakring.se/pdf/Op.Checklistan/C-uppsats_checklista_MT_CT.pdf
- 4) Sikring mod forvekslinger ved kirurgiske indgreb: 'De fem trin'. Vejledning, Sundhedsstyrelsen 2006

Kontakt

Overlæge Hans Trier, hans.trier@regionh.dk, tlf. 36 32 68 95